

POSTANOWIENIE

Dnia 8 stycznia 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jerzy Kuźniar (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Zbigniew Korzeniowski

SSN Andrzej Wróbel

w sprawie z wniosku J.J.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych I Oddziałowi w W.

o rentę z tytułu niezdolności do pracy,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń

Społecznych w dniu 8 stycznia 2020 r.,

zażalenia wnioskodawcy na postanowienie Sądu Apelacyjnego w [...].

z dnia 5 września 2019 r., sygn. akt III AUa [...],

oddala zażalenie.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 5 września 2019 r., III AUa [...], Sąd Apelacyjny w [...] odrzucił skargę kasacyjną wnioskodawcy J.J. od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 15 maja 2019 r. w sprawie przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych I Oddziałowi w W. o rentę z tytułu niezdolności do pracy.

W uzasadnieniu postanowienia wskazano - z powołaniem się na utrwalone orzecznictwo Sądu Najwyższego, że w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych, w których ubezpieczony domaga się przyznania renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy, w sytuacji gdy już posiada ustalone prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy, wartość przedmiotu sporu (zaskarżenia) jest wyznaczana regułą określoną w art. 22 k.p.c., bowiem spór

sądowy w istocie koncentruje się wokół kwestii dotyczącej wysokości świadczenia ustalonego (przyznanego) decyzją organu rentowego (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 14 kwietnia 2008 r., II UZ 8/08, LEX nr 470962; z dnia 6 listopada 2008 r., II UZ 47/08, OSNP 2010 nr 9-10, poz. 128; z dnia 16 lipca 2009 r., II UZ 22/09, LEX nr 536857; z dnia 10 marca 2011 r., III UZ 2/11 LEX nr 846598 i z dnia 16 listopada 2016 r., I UZ 30/16, LEX nr 2167624). Wobec powyższego, skoro wartość przedmiotu zaskarżenia stanowi kwota 4112 zł (niższa niż 10.000 zł), skargę kasacyjną należało odrzucić zgodnie z art. 398⁶ § 2 k.p.c.

W zażaleniu na to postanowienie, zaskarzając je w całości, pełnomocnik wnioskodawcy zarzucił naruszenie przepisów postępowania, które miało istotny wpływ na wynik sprawy - art. 398² § 1 k.p.c. w związku z art. 398⁶ § 2 k.p.c. poprzez wadliwą wykładnię polegającą na przyjęciu, że sprawa o przyznanie renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy jest sprawą o zmianą jej wysokości, co w konsekwencji doprowadziło do odrzucenia skargi kasacyjnej z uwagi na zbyt niską wartość przedmiotu zaskarzania.

Zdaniem pełnomocnika, wbrew stanowisku Sądu Apelacyjnego, spór między wnioskodawcą a organem rentowym nie jest sporem o wysokość renty, lecz sporem co do kwestii czy ubezpieczonego można uznać za osobę całkowicie niezdolną do pracy. To właśnie powyższe zagadnienie stanowi istotę sprawy. W toku postępowania wnioskodawca nie kwestionował wysokości renty, ani zasady, że renta z tytułu częściowej niezdolności do pracy wynosi 75 % renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy. Kwestią sporną było wyłącznie to czy wnioskodawca spełnił przesłanki do uzyskania renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy. Pełnomocnik wskazał na tożsame z powyższym stanowisko, zawarte w postanowieniu Sądu najwyższego z dnia 3 listopada 2004 r., I UZ 37/04 (OSNP 2005 nr 15, poz. 236).

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Stosownie do art. 398² § 1 k.p.c. skarga kasacyjna jest niedopuszczalna w sprawach o prawa majątkowe, w których wartość przedmiotu zaskarżenia w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych jest niższa niż

dziesięć tysięcy złotych, chyba że przedmiotem sporu jest, między innymi, przyznanie renty, bo wówczas skarga kasacyjna przysługuje niezależnie od wartości przedmiotu zaskarżenia.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalony jest pogląd, że w sprawie o rentę z tytułu całkowitej niezdolności do pracy w miejsce orzeczonej (przyznanej) renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy dopuszczalność skargi kasacyjnej uzależniona jest od wartości przedmiotu zaskarżenia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 lipca 2009 r., II UZ 22/09, LEX nr 536857). W uzasadnieniu postanowienia wskazano, że przyznanie renty następuje po stwierdzeniu istnienia przesłanek wymienionych w art. 57 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, jednolity tekst: Dz.U. z 2018 r., poz. 1270 ze zm.). Prawo do tego świadczenia uzależnione jest od stwierdzenia niezdolności do pracy, lecz nie od stopnia tej niezdolności. Wymiar niezdolności do pracy nabiera znaczenia dopiero na etapie wyliczenia świadczenia. Skoro różnicowanie stopnia niezdolności do pracy nie decyduje o prawie do renty, to sprawa wszczęta odwołaniem od decyzji rozstrzygającej o prawie do renty z tytułu niezdolności do pracy, w którym kwestionowany jest wyłącznie stopień niezdolności do pracy, nie dotyczy „przyznania świadczenia”, o którym mowa w art. 398² § 1 k.p.c., lecz jest sporem o jego wysokość. Pogląd odmienny, wyrażony przez Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 3 listopada 2004 r., I UZ 37/04 (OSNP 2005 nr 15, poz. 236) jest odosobniony (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 14 stycznia 1997 r., II UKN 51/96, OSNAPIUS 1997 nr 17, poz. 329, z dnia 17 marca 2004 r., III UZ 1/04, niepublikowane; oraz głosę krytyczną Danuty Ciszewskiej, Monitor Prawniczy 2006 nr 5, s. 270). Również w postanowieniu z dnia 7 czerwca 2005 r., II UZ 26/05 (niepublikowane) Sąd Najwyższy stwierdził, że w sprawie o rentę z tytułu trwałej i całkowitej niezdolności do pracy w miejsce orzeczonej (przyznanej) okresowej renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy wartość przedmiotu zaskarżenia stanowi różnica między wypłaconym a żądanym świadczeniem, obliczona za okres jednego roku (art. 22 k.p.c. w związku z art. 393¹⁹ k.p.c. i art. 368 § 2 k.p.c.), podobnie jak w postanowieniu z dnia 6 listopada 2008 r., II UZ 47/08 (OSNP 2010 nr 9-10, poz. 128), zgodnie z którym sprawa wszczęta odwołaniem od decyzji rozstrzygającej o prawie do renty z tytułu

niezdolności do pracy, w którym kwestionowany jest wyłącznie stopień niezdolności do pracy jest sporem o wysokość świadczenia, w którym o dopuszczalności skargi kasacyjnej decyduje wartość przedmiotu zaskarżenia (por. także – ostatnio – powoływane przez Sąd Apelacyjny postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 listopada 2016 r., I UZ 30/16).

Sąd Najwyższy w składzie orzekającym podziela to stanowisko i wyraża pogląd, że tego rodzaju sprawa kwalifikuje się jako sprawa o wysokość świadczenia rentowego, w której skarga kasacyjna nie przysługuje, jeżeli wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż dziesięć tysięcy złotych. W niniejszej sprawie skarga kasacyjna jest zatem niedopuszczalna, albowiem wskazana przez pełnomocnika wnioskodawcy wartość przedmiotu zaskarżenia wynosi 4.112 zł.

Konkludując, Sąd Najwyższy uznał zażalenie za bezzasadne i na mocy art. 398¹⁴ w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c. orzekł, jak w sentencji.